

Vallat ja voimat Raamatussa

Hengellinen sodankäynti ja
uusapostolinen liike

TT Markus Nikkanen, 5.2.2026

Suomen
teologinen
opisto

Vallat ja voimat Uudessa testamentissa

Uusi testamentti puhuu valloista ja voimista muun muassa seuraavia ilmauksia käyttäen:

- hallitukset (ἄρχων, esim. Room 13:3; 1 Kor 2:6, 8; Ef 2:2; Ilm 1:5)
- vallat/auktoriteetit (ἐξουσία, esim. Room 13:1; Ef 3:10; 6:12; Kol 1:16; 2:15; Tiit 3:1; 1Piet 3:22)
- voimat (δύναμις, esim. Room 8:38, Ef 1:21)
- valtaistuimet (θρόνος, esim. Kol 1:16)
- herruudet (κυριότης, esim. Ef 1:21; Kol 1:16)

Suomen
teologinen
opisto

Vallat ja voimat Uudessa testamentissa

Vallat ja voimat...

- ovat Jumalan luomia ja saavat rajoitetun valtansa häneltä (Room 8:38-39; Kol 1:16)
- on voitettu, riisuttu aseista ja asetettu Kristuksen vallan alle hänen taivaaseen astumisensa yhteydessä (Ef 1:21)
- identifioidaan toisinaan selkeästi inhimillisiksi toimijoiksi (esim. keisari, kuningas, hallitusmies, ks. Room 13, mutta myös esim. Ef 1:21)
- liitetään toisinaan henkimaailmaan (esim. ”ilman valtojen hallitsija” Ef. 3:2 vrt. ”Meillä ei ole taistelu lihaa ja verta vastaan” 6:12)

Suomen
teologinen
opisto

Vallat ja voimat Uudessa testamentissa

- Perinteisesti valtoihin ja voimiin liittyvä keskustelu on ollut luonteeltaan redusoivaa siten, että valtojen ja voimien on katsottu olevan **joko** henkiolentoja **tai** pelkästään inhimillisiä poliittisia ja sosiaalisia rakenteita.
- NAR-liike on painottanut vahvasti henkimaailmaa korostavaa tulkintaa (vrt. C. Peter Wagnerin strategic-level spiritual warfare), mutta ns. seitsemän vuoren mandaattiin liittyvä kehityskulku implikoi tulkinnan laajenemista myös liikkeen toimijoille epämieluisiin yhteiskunnallisiin ja poliittisiin rakenteisiin/toimijoihin (kristillinen nationalismi).
- Tällöin on vaarana nähdä vallat ja voimat saatanallisten voimien vallassa olevina yksilöinä, jotka vastustavat liikkeen näkemystä perheestä, uskonnosta, yhteiskunnasta jne.

Suomen
teologinen
opisto

Walter Wink (1935-2012)

- Valtoihin ja voimiin liittyvää keskustelua on mahdotonta käydä ilman viittausta Walter Winkiin, joka kehitti yhden vaikutusvaltaisimmista modernin raamatuntutkimuksen ja poliittisen teologian tulkinnoista “valloista ja voimista” kirjatrilogiassaan:
 - *Naming the Powers* (1984)
 - *Unmasking the Powers* (1986)
 - *Engaging the Powers* (1992)
- Näistä teoksista ensimmäinen sisältää kattavan eksegeettisen analyysin siitä, miten Uuden testamentin tekstit käyttävät valtoihin ja voimiin liittyvää terminologiaa.

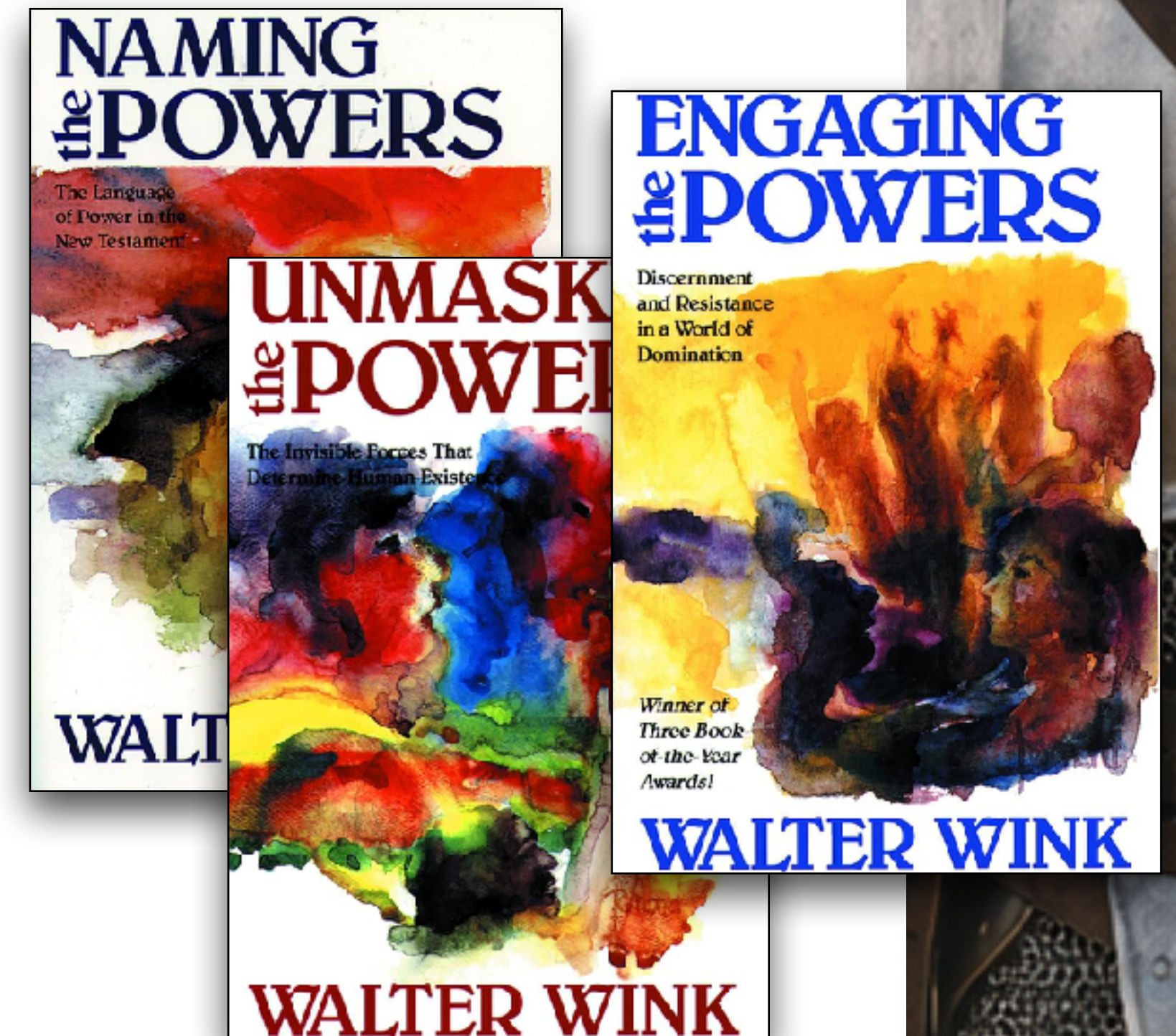
Suomen
teologinen
opisto

Walter Wink (1935-2012)

Winkin perusajatus on, että perinteisen keskustelun molemmat ääripäät — voimien pelkistäminen joko inhimilliseksi tai henkiolennoiksi — yksipuolistaa keskustelua liikaa.

Winkin mukaan vallat ja voimat ovat...

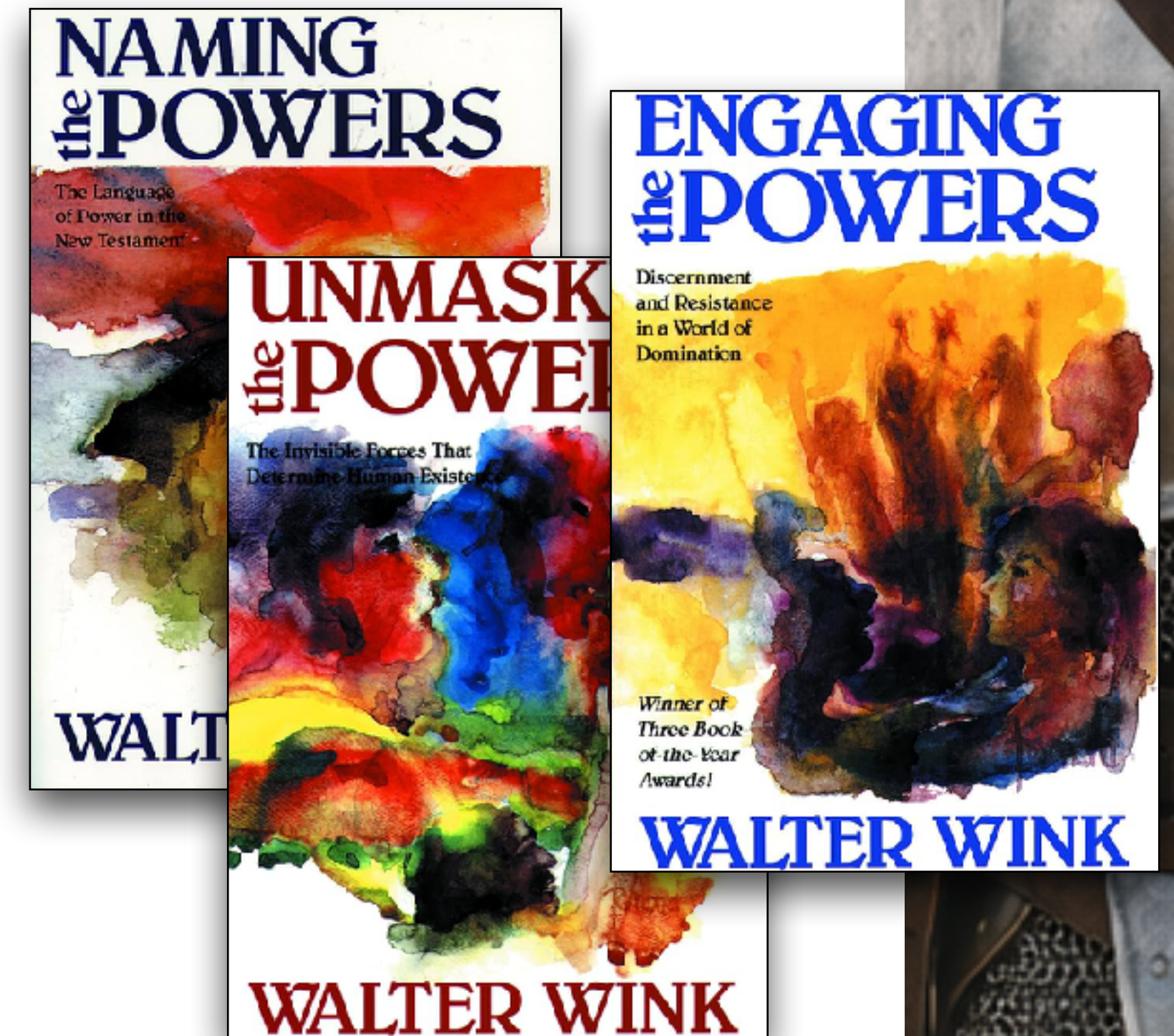
- langenneita ja luotuja: ne on luotu palvelemaan elämää ja ehkäisemään kaaosta, mutta samalla ne pyrkivät absolutisoimaan valtansa
- näkyviä (esim. instituutiot, järjestelmät ja rakenteet) ja näkymättömiä (esim. järjestelmien eetos ja sisäinen logiikka/henki).
- valtarakenteiden sisäistä, epäinhimillistä logiikkaa — eivät yksittäisiä ihmisiä tai inhimillisiä rakenteita sinänsä

Suomen
teologinen
opisto

Walter Wink (1935-2012)

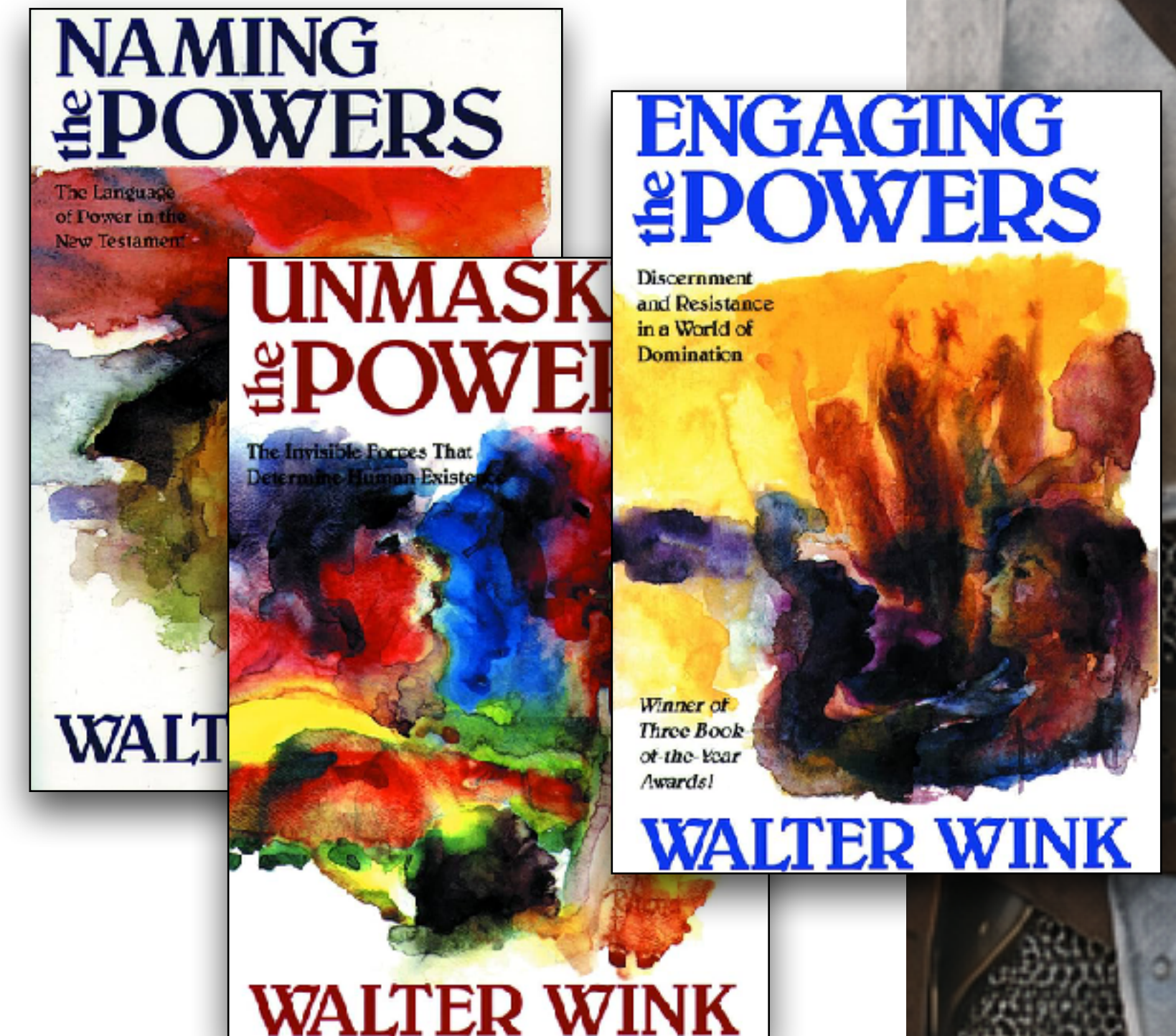
- Kristuksen risti paljastaa valtojen ja voimien harjoittaman väkivallan
- Kristuksen ylösnousemus osoittaa valtojen ja voimien rajallisuuden: ne eivät ole lopullisesti vallassa.

Suomen
teologinen
opisto

Walter Winkin työn arviointia

- Wink **tunnistaa oikein** joidenkin Uuden testamentin tekstien viittaavaan henkimaailman toimijoihin (esim. Ef 6:12), mutta käytännössä **demytologisoi** nämä toimijat ja **ohittaa kysymyksen niiden oliotodellisuudesta ja persoonallisuudesta**.
- Wink ehdottaa, että Paavali on jo käytännössä aloittanut tämän demytologisointiprosessin puhuessaan synnistä, lihasta, laista ja kuolemasta ikään kuin ne olisivat persoonallisia toimijoita (*Naming the Powers*, 103).
- Personifikaation käyttö Paavalin teksteissä ei ole kuitenkaan riittävä syy hylätä **saman kirjoittajan väitteitä** demonisten voimien todellisuudesta.
- Samalla Wink on oikeassa väittäessään, että vallat ja voimat ovat **enemmän kuin inhimilliset toimijat tai henkimaailman olennot**.

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Ef 6:10-18)

Lopuksi, vahvistukaa Herrassa ja hänen väkevyytensä voimassa. 11 Pukekaa yllenne **Jumalan koko sota-asu**, voidaksenne kestää perkeleen kavalat juonet. 12 Sillä meillä **ei ole taistelua verta ja lihaa vastaan**, vaan **hallituksia** vastaan, **valtoja** vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia **maailmanvaltiaita** vastaan, pahuuden **henkiolentoja** vastaan taivaan avaruuksissa. 13 Sentähden **ottakaa päällenne Jumalan koko sota-asu**, voidaksenne pahana päivänä tehdä vastarintaa ja kaikki suoritettuanne pysyä pystyssä. 14 Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska, 15 ja kenkinä jaloissanne alttius rauhan evankeliumille. 16 Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet, 17 ja ottakaa vastaan pelastuksen kypäri ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana. 18 Ja tehkää tämä kaikella rukouksella ja anomisella, rukoillen joka aika Hengessä ja sitä varten valvoen kaikessa kestäväisyydessä ja anomisessa kaikkien pyhien puolesta

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Ef 6:10-18)

- NAR-liikkeen parissa tätä tekstiä pidetään hengellisen sodankäynnin pamflettina, joka velvoittaa strategiseen sodankäyntiin pimeyden henkivaltoja vastaan.
- Teksti ei liity yksilön hengelliseen kasvuun/kilvoitteluun, vaan on opas sille, miten käydään hengellistä sotaa persoonallisia demonisia olentoja vastaan.
- Tekstin toimijat viittaavat demonisiin olentoihin, jotka muodostavat sotilaallisen hierarkian ja hallitsevat eri alueita.
- Teksti yhdistetään Danielin kirjan enkeliruhtinainiin (joista lisää myöhemmin) ja Ilmestyskirjan kosmiseen konfliktiin.

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Ef 6:10-18)

- Tekstissä esiintyvä **Jumalan sota-asu** on kirjaimellisesti Jumalan **oma** sota-asu. Tekstissä mainitut sota-asun osat saavat innoituksensa Jesajan kirjan teksteistä, jotka kuvaavat Jumalaa soturina (ks. Jes 11:4-5; 52:7; 59:17). Koko **tekstin ajatuksena on siis Jumalan päälle pukeminen**, minkä Efesolaiskirjeen kantava teema — Kristuksessa (ἐν Χριστῷ) — vahvistaa. Ainoa strategia, jonka teksti tosiasiaassa sisältää, on **Kristuksen kanssa yhdeksi tullut elämä**. Hengellinen sota on **pyhityselämää**.
- Valloista ja voimista käytetty varsin **värikäs terminologia ei kohdistu pelkästään henkimaailman toimijoihin** (ks. erityisesti 1:21, jossa on puhe mistä tahansa mainittavista nimistä ja vrt. 2:2; 3:10), vaan Winkin ajatuksen mukaisesti myös kaikkeen siihen pahaan, mikä muodostuu inhimillisten valtarakenteiden ympärille. **Taistelu ei ole ”lihaa ja verta vastaan”, mutta se ei tarkoita, etteikö inhimillinen toimijuus ole joissakin tilanteissa aiheuttanut sitä paha, joka koetaan.**

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Ef 6:10-18)

- Teksti ei kuvaa valtojen ja voimien hierarkiaa. Siinä käytetty varsin **spesifi terminologia johtuu todennäköisesti kirjeen vastaanottajista**: se on suunnattu Efesoksen alueen kristityille. Apostolien teoissa Efesos oli se paikka, jossa poltettiin maagisia kirjoja (Apt 19:19) ja Efesoksen Artemiihin liitettiin magia. Tekstin tarkoituksena on sanoa, että **Kristukselle kokonaan annettu elämä voittaa kaikki nämä voimat**.
- Sota-asusta **puuttuu kokonaan sen aikainen hyökkäysase, keihäs**. Miekkaa käytettiin vain lähitaistelussa. Käytetyn kielikuvan pohjalta on siis erittäin vaikea puhua sellaisesta strategisen tason hyökkäyssodasta, jota NAR-liike katsoo tekstin edustavan.

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Dan 10:13, 20-21)

Persian valtakunnan **enkeliruhtinas seiso**i vastustamassa minua kaksikymmentäyksi päivää, mutta katso, **Miikael, yksi ensimmäisistä enkeliruhtinaista, tuli minun avukseni**, sillä minä olin jäänyt yksin sinne, Persian kuningasten tykö... Ja hän sanoi: »Tiedätkö, mitä varten minä olen tullut sinun tykösi? Nyt minä **käyn jälleen sotimaan Persian enkeliruhtinasta vastaan**, ja kun minä olen päässyt hänestä, niin katso: tulee **Jaavanin enkeliruhtinas**. Mutta minä ilmoitan sinulle, mitä on kirjoitettuna totuuden kirjassa. Eikä ole ketään muuta vahvistamassa minua heitä vastaan paitsi teidän **enkeliruhtinanne Miikael**.

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Dan 10:13, 20-21)

- Teksti kertoo Danielin näystä: Kyyroksen hallituskauden kolmantena vuotena Daniel saa sanoman, joka koskee suurta vaivaa. Hän päättää ryhtyä kevyeen paastoon kolmenkymmenen päivän ajaksi. Tämän ajan lopussa Daniel saa näyn, jota kukaan muu ei näe: hänen luokseen saapuu enkeli, joka on lähetetty hänen luokseen ja joka kehottaa häntä olemaan pelkäämättä.
- Tämän näkyn yhteydessä Daniel kuulee sanat, joita pidetään usein taivaallisen konfliktin paljastamisena: Persian enkeliruhtinas vastusti enkelisanansaattajaa kahdenkymmenen päivän ajan, kunnes arkkienkeli Mikael saapui hänen sotilaalliseksi avukseen (13) ja syttyi taistelu (20).
- Tämä on niin NAR-liikkeen kuin raamatunkäännöstenkin vallitseva tulkinta. Myös Gregory Boyd ja Michael Heiser käyttävät tätä kohtaa oman konfliktiteologiansa kehittämisessä.

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Dan 10:13, 20-21)

- Eksegeetikkojen mielestä tekstin merkitys on kuitenkin kaukana selvästä.
- Miten näyn kieltä tulisi tulkita?
- Onko jakeessa 1 mainittu ”suuri vaiva” (KR1938) sama asia kuin jakeessa 20 kuvattu taistelu?
- Jakeen 13 hepreankielinen teksti ei puhu vastustamisesta, vaan toisen edessä seisomisesta (עָמַד לְנֶגְדִי). Tämä heprean vakiintunut ilmaus (ks. Dan. 8:15; 10:16; Joos. 5:13) viittaa keskustelemiseen (Huom! ajatus vastustamisesta löytyy Septuagintasta).

Suomen
teologinen
opisto

Huomioita NAR-liikkeen käyttämisestä keskeisistä teksteistä (Dan 10:13, 20-21)

- Jakeen 13 teksti ei puhu myöskään sotilaallisesta avusta, jota Mikael tarjoa Danielille. Mikään ei vaadi tulkitsemaan tekstiä niin, että Danielille lähetetty vastaus viipyi, koska jokin esti sen saapumista. Daniel itse asettaa paastonsa aikarajan, ja vastaus tulee heti paaston päätyttyä.
- Jae 20 kuvaa selkästi konfliktia, mutta onko kysymyksessä inhimillinen konflikti vai hengellinen konflikti? Teksti sijoittuu Kyyroksen kolmanteen hallitusvuoteen ja ennakoi maailman valtasuhteiden muuttumista (Kyyros oli se Persian hallitsija, joka salli juutalaisten palata maahansa): Persian maailmanvallan jälkeen valtaan nousi Jaavan (vrt. joonialaiset) eli Aleksanteri Suuren Kreikka.

Suomen
teologinen
opisto

Kiitos!